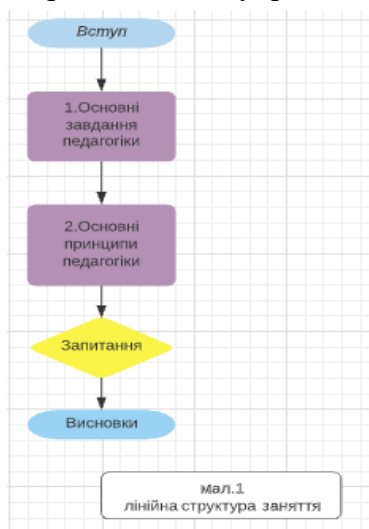

**Методика створення та використання модуля «Урок»
на прикладі фрагменту е-курсу з навчальної дисципліни
"II Іноземна мова (німецька)"
(ОПП "Туризм" - фаховий молодший бакалавр)**

Електронне навчання може бути ефективним тільки в тому випадку, якщо буде вигідно відрізнитися від традиційного. Наприклад, простий переклад матеріалу звичайного підручника в електронний вигляд не тільки не надає жодних переваг, але й має свої недоліки: великі обсяги текстових матеріалів які складно сприймаються з екрану монітора. У зв'язку з цим при проектуванні концепції електронних курсів необхідно сконцентруватися на вирішенні таких завдань:

- надання студентам можливості асинхронної роботи з матеріалом, у зв'язку з цим пропонується відмовитись від подання матеріалів у вигляді мультимедійних роликів і обрати гіпертекстове представлення;
- надання студентіві можливості самому керувати глибиною занурення у тему, в зв'язку з чим матеріал розбивається на основний (обов'язковий до вивчення, що відповідає освітньому стандарту) і додатковий, вибудовується зручна навігація між ними;
- зниження негативного ефекту читання текстів з екрану за рахунок скорочення обсягів тексту і оснащення його ілюстративним матеріалом;
- перехід від простого читання текстів з екрану до активної діяльності, для цього лекції насичуються інтерактивними діяльними елементами і питаннями між параграфами.

Результатом реалізації цих завдань є сценарій використання діяльнісного модуля «Урок» системи управління навчанням Moodle.

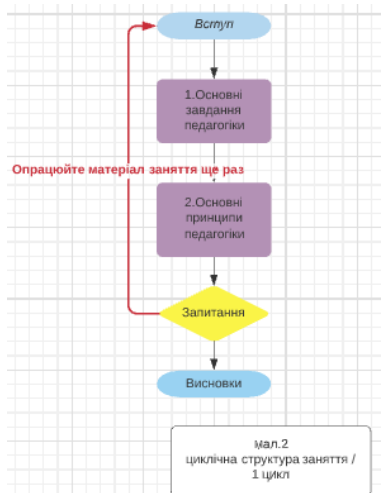

Урок – це ланцюжок сторінок різних типів з переходами між ними.

У простому випадку модуль «Урок» може складатись лише з самих сторінок з навчальними матеріалами, які пропонуються студентам послідовно. Структура такого заняття буде лінійною (мал.1). Але таку ж можливість дають звичайні Веб-сторінки, які можна додати в курс у якості ресурсів, або книга. Виходить варіант електронного навчального посібника.

Можемо зробити складніше – якщо після теоретичного матеріалу створити блок запитань.

При правильних відповідях припускаємо, що матеріал засвоєний і переходимо до наступного блоку. При неправильних – повертаємо студента на сторінку з теоретичним матеріалом для повторного вивчення (мал. 2 циклічна структура/ 1 цикл).

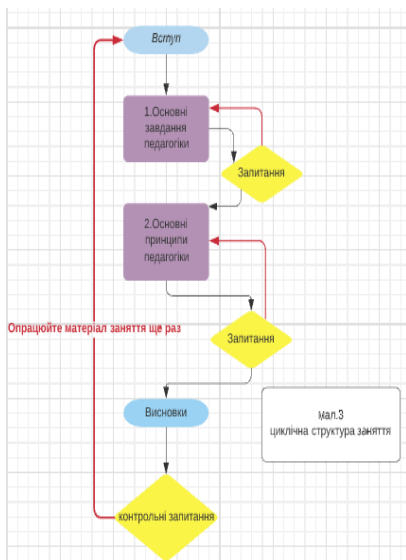

Ще один із варіантів, коли після кожного теоретичного блоку перед студентом з'являтимуться запитання для контролю розуміння вивченого. Перехід до наступного етапу буде можливим лише при правильних відповідях та виконанні завдань (мал.3).

А можемо ще трохи попрацювати та зробити складніший урок.

Для побудови повноцінного уроку нам потрібно:

1. Визначитися з темою уроку, який будемо створювати.
2. Розбити весь матеріал на невеликі блоки, визначити їх логічну послідовність. (Обмежень в розмірах блоків немає. Але найкраще, коли матеріал цілком поміщається на екрані монітору.)

матеріал (мал.3 деревовидна структура заняття).

3. До кожного блоку підібрати ілюстративний і/або додатковий матеріал, який допоможе нам донести зміст теми уроку до студента, а їм допоможе його засвоїти.

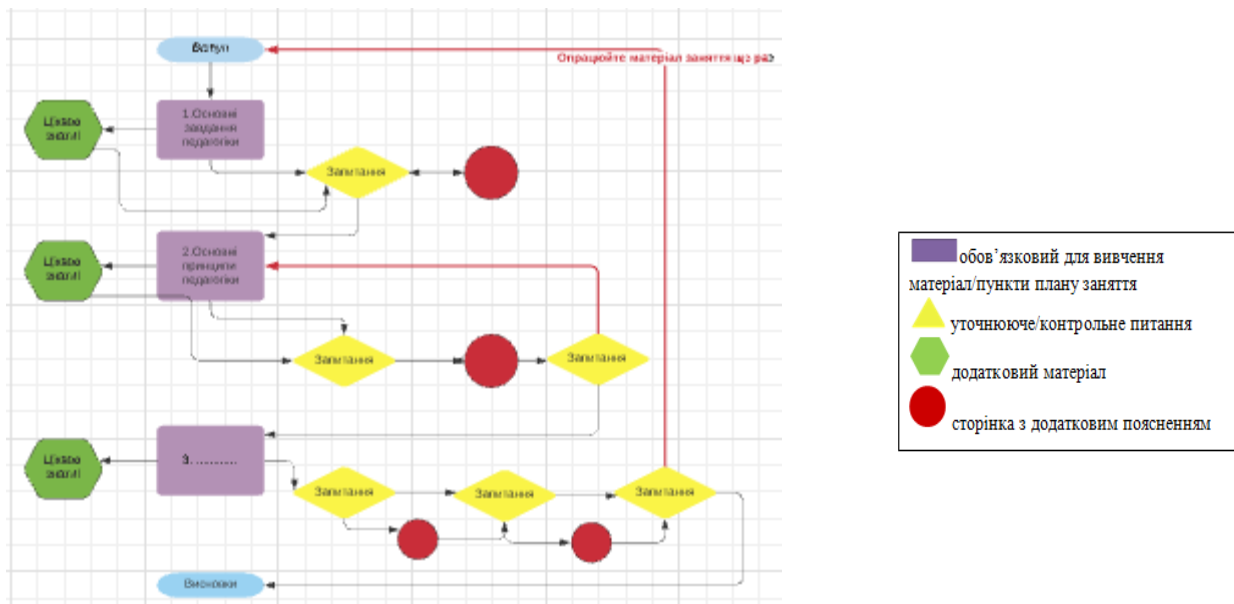
4. До кожного блоку продумати уточнюючі або контрольні питання. (Допускаються питання типів: Множинний вибір, Правильно/Неправильно, Коротка відповідь, Відповідність, Числовий або Есе)

5. До всього матеріалу - підготувати контрольні питання-завдання.

6. Продумати домашнє завдання.

Для початку побудуємо схему нашого майбутнього заняття.

Весь матеріал уроку, з яким будемо знайомити студентів, розділимо на кілька блоків. У нас буде вступ і висновок, обов'язкові для вивчення матеріали, такі що уточнюють або доповнюють основне та контрольні питання і додатковий

Вступ та висновок на схемі позначені **блакитними прямокутниками**.

Обов'язковий для вивчення матеріал на нашій схемі позначений **фіолетовими прямокутниками**.

Модуль «Урок» дозволяє дати студенту стільки інформації, скільки він сам захоче отримати (в певних рамках, звичайно. Менше, ніж потрібно не вийде. Більше - скільки завгодно.) Ми введемо в модуль сторінки з додатковим матеріалом. Такі сторінки позначені **зеленими шестикутниками**.

Після блоку теоретичного матеріалу (з основної сторінки або з додатковою) студентів буде поставлено уточнююче питання, яке покаже, наскільки він зрозумів те, що ми хотіли до нього донести.

Сторінка з питанням на нашій схемі позначена **жовтим трикутником**

При правильній відповіді на запитання студентів буде запропонована наступна сторінка навчального матеріалу, з якої знову можна буде перейти до наступного питання або до додаткового матеріалу, при неправильному - сторінка з роз'ясненням. Такі сторінки повторюють теоретичний матеріал можливо з іншими прикладами. Їх позначено **червоним кружечком**. Після роз'яснення студенту буде запропоновано знову відповісти на питання. Питання можуть бути ті ж самі, або іншими. Після відповіді, в залежності від її правильності,

студенту відкриється наступна сторінка, повториться попередня сторінка з теоретичним матеріалом або ж весь матеріал лекції буде запропоновано вивчити заново.

Викладач може задати обмеження часу на проходження уроку (якщо це доцільно в межах теми, що вивчається), визначити спосіб оцінювання (враховувати чи ігнорувати повторне опрацювання матеріалу) або ж цей урок буде тренувальним для студентів, коментарі до правильних та неправильних відповідей, відображення загального прогресу (кількість пройдених блоків уроку у відношенні до їх загальної кількості), перехід до певного завдання після завершення даного уроку тощо.

Алгоритм налаштування

Вибравши діяльність «Урок», в формі відкритої сторінки необхідно вказати наступні параметри:

Блок «Загальне»	
• «Назва».	Коротка назва діяльності, яка використовується для орієнтування в списку елементів курсу.
• «Опис».	Текст, який описує призначення чи короткий зміст елемента курсу.
Блок «Вигляд»	
• «Індикатор виконання».	Якщо відмітити дану опцію, то на сторінках уроку буде розміщено індикатор, який показує відсоток проходження уроку.
• «Виринаючий файл» (Файл в вікні, що з'являється).	Завантажується файл, який буде показуватися на початку лекції. Кожна сторінка уроку також буде містити посилання, щоб знову відкрити вікно з файлом за необхідності.
• «Показати поточну оцінку».	Якщо відмітити дану опцію, то на кожній сторінці уроку буде показано кількість вже отриманих балів із максимально можливих.
• «Показати меню».	Якщо відмітити дану опцію, то буде показуватися список сторінок уроку. Студент зможе відразу переходити до потрібної інформації.
• «Показувати меню тільки при оцінці більшій»	Відсоток оцінки, при досягненні якого студент побачить меню розділів уроку.
• «Показ слайдів».	Якщо відмітити дану опцію, то після активації урок буде показуватися у вигляді демонстрації слайдів з фіксованою шириною та висотою.
• «Максимальна кількість варіантів відповідей».	Максимальна кількість відповідей, які можуть бути використані на сторінці уроку. Якщо використовуються питання типу Так/Ні, то відповідей може бути тільки 2.
• «Використати типовий відгук».	Якщо відмітити дану опцію, то коли не знайдено коментар до відповіді для конкретного питання, за замовчуванням буде показуватися «Це правильна відповідь» або «Це неправильна відповідь».
• «Посилання для наступної»	Елемент курсу, на який буде додане посилання в кінці

діяльності».	уроку.
Блок «Доступність». Період (дата та час початку і дата та час завершення) доступності діяльності. Може бути не активованим.	
• «Обмеження часу».	Часове обмеження на виконання уроку. В процесі перегляду уроку буде виводитися попередження про обмеження часу виконання уроку у вигляді таймера. Відповідь, надана після закінчення часу, не буде оцінюватися.
• «Урок захищено паролем».	Якщо відмітити дану опцію, то для доступу до уроку потрібно буде ввести пароль.
• «Пароль».	Пароль доступу до уроку.
Блок «Поточний контроль»	
• «Дозволити перегляд студентам».	Якщо відмітити дану опцію, то студенту буде надана можливість перегляд уроку з самого початку, за умови, що лекція не була завершена.
• «Показати кнопку «Виправити»».	Якщо відмітити дану опцію, то після неправильної відповіді студенту надається можливість спробувати відповісти ще раз, але без можливості заробити бали, або ж продовжувати урок.
• «Максимальна кількість спроб».	Максимальна кількість спроб для кожного питання. Якщо цей максимум буде перевищено, то система автоматично перенаправить студента до наступної сторінки.
• «Дія після правильної відповіді».	Визначається траєкторія проходження лекції. Після правильно даної відповіді вибір наступної сторінки може визначатися так: «Непогано – продовжити проходження уроку» – перехід на наступну сторінку; «Показати не переглянуту сторінку» – перехід на сторінку, яку студент ще не відвідував; «Показати сторінки без відповідей» – перехід на сторінку, що містять питання, на які не дано відповіді.
• «Кількість сторінок для перегляду».	Кількість доступних для перегляду сторінок в уроці. Застосовуються лише для уроків, сторінки яких демонструються в хаотичному порядку. Якщо поставити нуль, будуть відображатися всі сторінки.
Блок «Оцінка»	
• «Оцінка».	Тип оцінювання, який буде використовуватися для діяльності: «Шкала» – можливість вибрати одну з доступних шкал, «Бали» – вказується максимальне значення оцінки, «Відсутня» – діяльність не оцінюється.
• «Категорія оцінки».	Категорія в журналі оцінок, в яку буде розміщено оцінку за дану діяльність.
• «Прохідний бал».	Мінімальна оцінка для зарахування діяльності.

• «Тренувальний урок».	Якщо відмітити дану опцію, то урок і його результати не заносяться в журнал оцінок.
• «Бали користувача».	Якщо відмітити дану опцію, то після кожної відповіді будуть нараховуватися бали. За замовчуванням 1 за правильну відповідь і 0 за неправильну.
• «Перездачу дозволено».	Якщо відмітити дану опцію, то студенти матимуть можливість пройти урок більше, ніж один раз.
• «Оперування перезадачами».	Визначається, якщо дозволено перескладання, яка оцінка буде кінцевою «Середня» або «Максимальна» зі всіх спроб.
• «Мінімальне число запитань».	Мінімальна кількість питань, на яку потрібен дати відповіді студент і які будуть використані для обчислення оцінки за урок

Після встановлення всіх параметрів і збереження уроку, буде відображена головна сторінка створеного уроку. Перш ніж переходити до розгляду процесу наповнення уроку даними, розглянемо поняття, пов'язані з уроком.

Сторінка. Урок складається з логічних сторінок - логічно завершених смислових фрагментів. Розмір логічної сторінки необмежений, але не рекомендується перевищувати розміри 1-2 повних екранів. Залежно від типу сторінки між ними можуть здійснюватися умовні та безумовні переходи. Існує два основних типи сторінок.

Сторінка з даними (Картка-рубрикатор). Дана сторінка, що містить матеріал і кнопки безумовних переходів до інших сторінок уроку. Зі сторінки з даними перехід може здійснюватися на декілька сторінок – в цьому випадку кнопок буде кілька. Якщо спеціально не визначати кілька переходів зі сторінки з даними, то кнопка буде одна – "Продовжити" і перехід буде здійснюватися до наступної сторінки відповідно до навігаційного порядку. Сторінка з даними в найпростішому випадку може бути використана як послідовність сторінок з теоретичним матеріалом.

Сторінка з запитанням. Дана сторінка, що містить єдине питання та варіанти відповідей на нього. До кожного варіанту відповіді може бути доданий коментар та налагоджений перехід (до інших сторінок уроку) в разі вибору цього варіанту.

Окрім основних типів сторінок, існують спеціальні сторінки, які не містять матеріалів або питань, а використовуються для управління уроком.

Кластер (Заголовок кластеру), кінець кластеру. Кластери призначені для об'єднання сторінок з питаннями в компакту групу. Кожен відкритий кластер має завершуватися кінцем кластеру або кінцем уроку. У більшості випадків кластер використовується для вибору випадкових питань з нього. Для цього необхідно в заголовку кластера в якості переходу вибрати «Не переглянута сторінка (питання) кластеру». В цьому випадку при кожному переході на сторінку заголовка кластеру студенту буде відображено не переглянута ним сторінку в рамках цього кластеру. Вихід з кластеру може бути здійснений або абсолютним переходом на конкретну сторінку лекції, або переходом на кінець кластеру.

Кінець сегменту. Сегмент починається сторінкою з даними і закінчується кінцем сегменту, або, якщо він не заданий, кінцем лекції. Сегменти об'єднують будь-які сторінки (і з питаннями, і з матеріалом). В рамках розділів можуть здійснюватися такі спеціальні переходи: не переглянута сторінка (питання) сегменту, випадкове питання у межах сегменту, випадкова сторінка з даними.

Наступним важливим поняттям уроку є Перехід. Це поняття присутнє на всіх сторінках уроку. Перехід визначає, яка сторінка буде відображена наступною для студента. Безумовні переходи можуть бути додані на всі сторінки, окрім сторінки з питаннями. Умовні переходи реалізуються сторінками з питаннями. Переходи бувають наступних типів:

- абсолютний перехід – перехід на конкретну сторінку лекції з певною назвою, яка є у всіх сторінок уроку;

- відносний перехід – перехід, здійснюваний щодо поточної сторінки.

Існує 3 типи відносних переходів:

▪ наступна сторінка – перехід на наступну сторінку в логічному порядку. Це тип за замовчуванням для першої відповіді будь-якого питання і першого переходу сторінки з даними; ▪ ця сторінка – повторне відображення поточної сторінки. Зазвичай це перехід за замовчуванням для інших відповідей питання;

▪ попередня сторінка – перехід на попередню сторінку лекції в логічному порядку. - спеціальні переходи:

▪ кінець уроку – перехід до останньої сторінки уроку, на якій відображається інформація про оцінку учня за лекцію, можливо посилання на наступний елемент курсу або просто повідомлення про завершення уроку. Кінець уроку може бути досягнутий в тому числі переходом «Наступна сторінка» з останньої сторінки уроку в логічному порядку;

▪ не переглянуті сторінка (питання) сегменту – перехід до не переглянутих студентом в рамках даного туру проходження уроку сторінок (питань) між попередньою в логічному порядку сторінкою з даними і кінцем сегменту або, якщо він не заданий, кінцем уроку;

▪ випадкове питання у межах сегменту – перехід студентом до випадкового в рамках даного туру проходження уроку питання між попередньою в логічному порядку сторінкою з даними і кінцем сегменту або, якщо він не заданий, кінцем уроку;

▪ випадкова сторінка з даними – перехід студентом до випадкової сторінки з даними між попередньою в логічному порядку сторінкою з даними і кінцем сегменту або, якщо він не заданий, кінцем уроку;

▪ не переглянута сторінка кластеру – цей тип переходу можна поставити тільки для спеціальної сторінки типу «Заголовок кластеру». У цьому випадку здійснюється перехід до не переглянутих учнем в рамках даного туру проходження лекції сторінок в кластері. Фактично, для здійснення такого переходу з будь-якої сторінки лекції, в ній необхідно задати абсолютний перехід з назвою сторінки типу «Заголовок кластеру».

Тур проходження уроку відбувається з моменту початку уроку студентом і до тих пір, поки не буде досягнуто кінець уроку. Навігаційна послідовність, в якій сторінки відображатимуться студенту, може відрізнятись від логічної послідовності, з якою працює викладач. Причому навігаційна послідовність може відрізнятись як для різних студентів, так і для одного студента в рамках різних турів проходження уроку. Все залежить від того, наскільки активно використовуються абсолютні і особливо спеціальні переходи.

Викладач може перевірити працездатність навігаційної послідовності сторінок, скориставшись вкладкою «Попередньо переглянути», переключивши роль на головній сторінці курсу, або зайшовши під обліковим записом з правами студента. Як уже було зазначено раніше, навчальний матеріал уроку розділяється на декілька частин, в кінці кожної з яких студенту пропонується відповісти на ряд питань. Правильність відповідей на питання і буде визначати ступінь засвоєння матеріалу і можливість переходу до наступної частини уроку.

При створенні уроку варто першою сторінкою розмістити план уроку. Для додавання сторінок з навчальним матеріалом необхідно обрати «Додати сторінку з даними». На відкритій сторінці створення сторінки з даними необхідно вказати заголовок сторінки та вмісту сторінки. Також необхідно визначити можливі переходи з даної сторінки, для цього визначитися з описом кнопок переходу та вказати, який саме перехід по натисненню на цю кнопку буде відбуватися.

Для додавання сторінки з запитанням, необхідно обрати «Додати сторінку з питанням» («Питання»). У відкритому вікні налагодження сторінки з питанням необхідно вибрати тип питання та натиснути кнопку «Додати сторінку з питанням». Питання можуть бути одного з 6 типів: коротка відповідь, числовий, множинний вибір, правильно/неправильно, есе, відповідність.

Модуль «Урок» при всій своїй поліфункціональності таки не підтримує всі можливості діяльності Тест. Тобто типи питань обмежені, налаштування питань не всі доступні. Та й саме налаштування питань трохи інше. Але за потреби ви завжди після уроку може додати повноцінний тест (діяльність Тест)

Отже, застосування електронних ресурсів у процесі навчання дозволяє студенту власноруч контролювати навчальний процес, не зупиняючись на уже відомому матеріалі та приділяючи більше уваги складним у засвоєнні темам.

Діяльність «Урок» розвиває самостійність та вмотивованість у навчальному процесі, сприяє успішному подоланню прогалин в індивідуальній підготовці фахівців, шляхом здійснення автоматизованого контролю знань і адаптування процесу навчання до конкретних освітніх завдань та особливостей студента. Забезпечує індивідуалізацію навчального процесу загалом досягнення оптимального рівня розвитку професійних умінь відповідно до природних нахилів та здібностей особистості, а також створює умови для диференційованого навчання залежно від рівня підготовки та потреб студентів.